LÄTTSMÄLT

GJUTERIAKTUELLT FRÅN SVENSKA JÄRN- OCH METALLGJUTERIERS FÖRENING

NUMMER 04 DEC 2017

RAPPORT FRÅN LIVERPOOL
av Gert-Ove Ellström

HÄLSNINGAR FRÅN ELMIA
Subcontractor 2017

ETT METODISKT BYGGE ÖVER TRE GENERATIONER
– Vi besöker Sedenborgs Metallgjuteri

BOKA IN ÅRSMÖTET
i Örebro 19-21 april 2018

HOS DEN SOVANDE JÄTTEN PÅ

HERMAN BERGMANS

Konstgjuteri

Leverantören med engagemang
för järn, stål och metall gärna gjutet i sand.

Vi projekterar, konstruerar och kombinerar egen tillverkning med enheter och kompetens från kända tillverkare i olika delar av världen.

Några av våra samarbetspartners...

Sensor control
Utrustning & kompetens för bästa formsand

45 år
1968 - 2013

Våra uppskattade ackumulerande rullbanor för flexibilitet och livslängd.

Gör som Lyrestads Gjuteri och ta kontrollen över flödet i gjuteriet,
- Buffra för olika maskiners taktning.
- Planera jobben lättare för kampanjkörning.

INDUCTION MELTING REPAIRS LTD
Service & reparation av induktionsugnar

HYBE MASKIN AB

☎ 035-444 00

Blomängsvägen 32
305 93 Halmstad

Vi finns där sanden återfinns,
WWW.HYBE.SE

Heta lösningar inom värmebehandling

Nu erbjuder Karlebo kompletta lösningar inom värmebehandling. Vi har ett heltäckande produkt- och tjänsteutbud, från nyinstallation av anläggningar till underhåll och service.

Karlebo representerar flera ledande leverantörer och kan därför erbjuda kvalitetsprodukter för alla typer av processer. Dessutom tillhandahåller vi reservdelar och styrsystem. Söker du en pålitlig partner inom värmebehandling? Vänd dig till Karlebo.

Läs mer på **www.karlebo.se**

KARLEBO
EN DEL AV BEIJERTECH

Karlebo ingår i Beijer Tech, en grupp specialiserade bolag som samarbetar för att hjälpa nordisk industri att bli ännu mer konkurrenskraftig. **www.beijertech.se**

Lundgrens SVERIGE AB EN DEL AV BEIJERTECH
BEIJERS EN DEL AV BEIJERTECH
TEBECO EN DEL AV BEIJERTECH
KARLEBO EN DEL AV BEIJERTECH
BEIJERS EN DEL AV BEIJERTECH
BEIJERS BEIJERTECH YHTIÖ
PREBEN Z EN DEL AV BEIJERTECH

© Mattias Hildingh

Detalj från Herman Bergmans Konstgjuteri

Konst mellan varven hos
Westermalms Metallgjuteri AB

RÄTTELSE!
I Nr 3 hade tryckfelsnisse varit framme.
Hans Green är svärson till Harald Fernström
och inget annat.

Innehåll Nr 4

4. *Synpunkten* ***5.*** *Hos den sovande jätten på Herman Bergmans Konstgjuteri*

10. *SEB -Metallkrönika* ***12.*** *Hos Lasse på AB Sedenborgs Metallgjuteri*

16. *Aktuellt från kansliet – Rapport från Liverpool*

20. *Hälsning från Elmia och Subcontrattor 2017* ***23.*** *KRYZZ*

Redaktör och ansvarig utgivare: Gert-Ove Ellström **Redaktion och kansli:** Einar Hansens Esplanad 71, 211 13 Malmö, Tel: 070-595 09 20, info@sjmf.se **Förbundsordförande:** Lars Sedenborg, AB Sedenborgs Metallgjuteri, Box 123, 640 45 Kvicksund, Tel: 016-35 47 20, lars.sedenborg@sedenborgs.se **Förbundsjurist:** Per-Åke Fredricksson, Magasinsgatan 8, 671 31 Arvika **Förbundsdirektör:** Gert-Ove Ellström, Einar Hansens Esplanad 71, 211 13 Malmö, Tel: 070-595 09 20, gertove@sjmf.se **Grafisk Formgivning:** Scoreit AB, Malmö, www.scoreit.se. **Print:** Exakta Print Malmö, www.exakta.se **Foto:** Mattias Hildingh

SYNPUNKTEN

Lasse Sedenborg, Förbundsordförande

Tiden går och vi kommer allt närmare jul och med det innebär det att turen kommit till min 4:de ledare för året.

Mycket har hänt i massmedia sedan dess. I min förra ledare tog jag mig friheten att skriva om feminism alternativt humanism som ledord. Jag trodde att jag tog upp ett hett ämne men ack vad jag har misstagit mig. Sedan dess har vi råkat ut för ”metoo”. ”Vad fan får jag för pengarna”. Mona Sahlins skattedom och Lars Ohlys eventuella uteslutning från Vänsterpartiets kongresser p.g.a. att han inte kan hålla fingrarna i styr utan ger sig på sina kvinnliga kollegor både verbalt och fysiskt vilket han tydligen är i gått sällskap tillsammans med Martin Timell och många andra män. Även kvinnor har betett sig illa och i dessa lägen har de tydligen gett sig på sitt eget kön på olika miljöer i samhället.

Vi börjar med ”metoo”.Naturligtvis är ett sådant beteende helt förkastligt och att helt komma åt det är nog omöjligt. Det handlar om värderingar och respekt för varandra vilket handlar om uppfostran som måste börja när barnen är väldigt små. Det vi har emot oss är brist på värderingar och uppfostran delat med att människor som hamnar i en maktposition med för mycket hormoner lätt kan missbruka sin ställning vilket tydligen är väldigt vanligt.

Men nu kommer vi till konsekvenserna av ”metoo”. Hur långt tillbaka ska massmedia och de anmälande personerna få anmäla tillbaka i tiden. När är händelsen BÄST FÖRE DATUM? Varför har de inte anmält tidigare? Om de hade gjort det kanske många människor sluppit utsättas för samma situation vid ett senare tillfälle. Naturligtvis är det inte så enkelt och jag har inget riktigt svar att komma med. Jag kan bara konstatera att allt är inte svart eller vitt. Samhället måste naturligtvis agera när det sker sådant som är att betrakta som lagbrott men var går gränsen på ett sexuellt ofredande och att personen visar ett intresse för den andra personen. Ofta är det nog väldigt tydligt men ibland kan det nog finnas en grå zon där det kan bli lite svårare att avgöra. Det beror ju faktiskt just på de 2 personerna och hur mötet dem emellan har utvecklats. Positivt eller negativt,

Nog om detta! Nu tar vi. VAD FAN FÅR JAG FÖR PENGARNA! Detta var en kommentar från en man (Leif Östling) som har gjort väldigt mycket för Sveriges ekonomi genom vad han har varit delaktig i, bland annat genom sin position i Scania. Tydligen har han enligt egen utsaga betalat mer än 180 miljoner kronor i skatt i Sverige sedan 2010 och det här är pengar som han har tjänat in genom uppdrag i företag utanför Sveriges gränser. Det han har gjort är dessutom lagligt men enligt reportern och vår finansminister moraliskt oansvarigt. Jag personligen har som huvuddelen av svenska folket aldrig tjänat en krona utomlands men jag kan förstå tanken med att om man har ett bolag i ett annat land och har inkomster från uppdrag i andra länder ser jag inget konstigt i att man skattar där. Titta på alla byggbolag och transportbolag som idag arbetar i Sverige men har sitt säte i t.ex. Polen där man skattar sina anställda och sitt bolag. Det vill Svenska staten och våra fackföreningar skall skattas här där de har utfört sitt arbete. Det innebär att alla svenskar som utför arbete i ett annat land enligt svenska fackföreningar och vår finansminister borde få betala sin skatt där. Eller har jag missförstått det hela?

För övrigt är ju våra politiker med Göran Persson i spetsen väldigt duktiga på att utnyttja de skattelagar som gör att de kan spara pengar i bolag som de startar och utför uppdrag i samtidigt som det får pensioner och avgångsvederlag från sina tidigare politiska uppdrag. Detta är en skatteplanering som gör att svenska staten förlorar skattepengar från dessa personer. Är det moraliskt rätt att politiker i sitt tidigare liv predikar skattemoral. Men efter att de har fullföljt sina uppdrag blir de om jag ska tolka det rätt i vår finansministers ögon skattesmitare. Jag har ju aldrig hört henne säga det men det är kanske att ”kacka i eget bo”.

Nu går vi över till mera om oss i vår förening.I november genomförde SJMF sin årliga utställning på ELMIA-mässan. Vi var 6 företag plus vår förbundsdirektör Gert- Ove som var där. I år var vi i B-hallen och enligt min uppfattning var det helt okej i år. Jag har ju inte varit med på 2 år och det känns som om man kanske skulle köra vartannat år. Samtidigt tycker jag att det är bra för oss som förening att vara där varje år.

Jag vill också slå ett slag för nästa årsmöte som kommer att vara i Örebro. Mötet är planerat till den 19-21 april. Jag hoppas på en stor uppslutning och att vi får många unga att ta steget att komma dit. Jag vet att de unga som valde att delta förra året trivdes mycket bra där och att de säger att de vill komma tillbaka till oss igen. Det är precis vad som behövs för att vi skall kunna fortleva och må bra i den här fina föreningen som vi formar tillsammans.

Med de orden slutar jag idag och jag önskar er alla en mycket
God Jul och ett Gott Nytt År!
Er ordförande
Lasse Sedenborg

© Mattias Hildingh

Leif Scölin

Hos den sovande jätten på

Herman Bergmans Konstgjuteri

Text & Foto: Mattias Hildingh

Delad på ett källargolv i Enskede, ligger den gyllene jätten som ska vaka över Friends Arena. Fotbollskungen i brons kommer att resa sig hela 2 meter och 70 centimeter, och blicka ut över sina beundrare i Solna norr om Stockholm.

För den oinvigde blir det en märklig syn. Att se mastodonten ligga där på några pallar med näsan neråt, bland sandsäckar, verktyg och övrigt gjutgods blir som en konstinstallation i sig. Tyvärr får jag nöja mig med ett mentalt fotografi, eftersom det är totalt förbjudet att visa något i detta skede av projektet. Det är så mycket sekretess från olika intressen, att projektet blir omöjligt att skriva om här. Svenska fotbollsförbundet har satt upp hårda restriktioner och Zlatan Ibrahimovic, som är sitt eget varumärke, har sina regler om hur han ska gestaltas i media. En bild på honom, liggandes på källargolvet, skulle vara föga smickrande för nationalikonen med det internationella synsättet. Därför kan vi endast ge en fingervisning om hur statyn kommer att se ut. Det är förståeligt att gjuteriet måste vara försiktiga och Lättsmält får återkomma med foton på den gyllene Zlatan när han är på plats senare i höst. Zlatan må vara en kung på fotbollsplanen. Kanske är det just därför Sveriges fotbollsförbund väljer att låta skulptören Peter Linde göra en heroisk staty på grekisk-romerskt manér över honom. Något som idag annars är väldigt ovanligt, eftersom personen i fråga fortfarande är i livet. Men på Herman Bergmans Konstgjuteri har man gjutit kungligheter förut. ▶

© Mattias Hildingh

Zlatans karriär har tagit honom till bl a Italien, Spanien, Frankrike och England. Han är inspirerad av tidlösheten man hittar i statyerna i Rom och Milano. Enbart ett par tajta shorts döljer de ädlaste delarna och det är kanske på sin plats. En intressant fotnot är, att under antikens Rom och Grekland var det manligt ideal med liten penis. Eftersom det var mer praktiskt för rörelse, främst när det kommer till de vanligaste manliga heroiska företeelserna, som krig, sport och sport med krig. Zlatans shorts skvallrar dock om motsatsen.

”Tanken var att statyn av Zlatan Ibrahimovic skulle avtäckas i samband med Fotbollsgalan. Men planen var tvungen att ändras då marken utanför Friends arena inte håller för den tunga statyn. – Det finns fortfarande en del utomstående frågor, om bland annat marken, som vi måste landa i först, säger Niklas Bodell, herrlandslagets presschef, till Expressen.Enligt tidningens uppgifter väger sockeln som statyn ska stå på flera ton. Bronsstatyn, som är 2,7 meter hög, väger närmare 500 kilo. Bodell säger att det inte är klart när statyn ska vara på plats utanför nationalarenan i fotboll.”

Källa: www.sydsvenskan.se/2017-11-21/marken-haller-inte-for-zlatan-statyn?

Det görs skillnader på vad en ”staty” och vad en ”skulptur” är. En staty är en realistisk, eller förskönande avbild som reses till minnet av en avliden konung eller någon annan storslagen personlighet. Något som av konstvärlden anses vara något föråldrat idag. En skulptur, eller vad som modernt kallas en gestaltning, kan vara mer flytande, laddat med mer symbolik och öppet för större tolkningar. Gestaltningar kan därför anses överleva tidens tand bättre än en staty.

Det har diskuterats mycket varför statyn skall stå i Stockholm. Zlatan är som bekant Malmös store son och diskussionerna har funnits över varför han inte ska stå där, främst i stadsdelen Rosengård. Men Malmö stad har haft som regel under lång tid att aldrig resa monument över levande personer och har inte ändrat ståndpunkt i detta fall heller. Nog är Ibrahimovic i landslagssammanhang starkt sammankopplad med Friends Arena i Solna. Men i AIK, som till vardags har arenan som hemmaplan, tycker många annorlunda. AIK har andra ikoner som de heller ser än den forne Malmö FF anfallaren på sitt Pantheon. Det restes nyligen en staty för att hedra grundarna Isidor Behrens och Putte Kock. Dock i mer modest storlek. Nu får de samsas om utrymmet.

Herman Bermans konstgjuteri har även tidigare samarbetat med konstnären Peter Linde. Tillsammans ligger de bland annat bakom ”Ingo - The Champ”. Den 2,4 meter höga bronsstaty, som restes i Göteborg stad två år efter världsmästaren i tungviktsboxning Ingemar Johansson gick bort. Peter Linde är ofta anlitad när det finns önskningar om realistiska porträtteringar.

© Mattias Hildingh

En fingervisning....

Götsättning, Cire perdue (förlorad vax).

© Mattias Hildingh

Herman Bergmans konstgjuteri har en lång gedigen kundlista, och har gjort många utsmyckningar genom tiden. Under vår rundtur på det anrika gjuteriet, är vi mer intresserade av personerna bakom jobbet, och hur det går till. Här använder man sig av flertalet gjutmetoder. Sandgjutning är vanligt, men kanske främst, *cire perdue* (förlorad vax) med chamotte alternativt cheramic-shell, samt en kombination av dessa. Gjutmetoden anpassas efter vilket föremål som ska gjutas. Cire perdue, ”förlorat vax”, där en vaxmodell går förlorad vid gjutning av ett föremål i metall. En teknik som används sedan bronsåldern. En vaxmodell av det önskade föremålet gjuts in i lera eller gips. När formen stelnat hettas den upp så att vaxet smälter och rinner ut, leran hårdnar till keramik eller gipsen härdar (kristallvattnet avgår). Vaxet lämnar efter sig en hålighet som förses med en mynning. Därefter hälls metallsmältan i formens hålighet.

När metallen har svalnat slår man sönder gjutformen, som alltså inte går att återanvända. Gipsformar av detta slag används endast för gjutning av metallegeringar med relativt låg smälttemperatur. Exempelvis guld, brons och aluminium. Under 1930-talet utvecklades en industriell metod för precisionsgjutning av stål samt varmhållfasta legeringar med kobolt eller nickel som bas. Denna metod innebär att vaxmodellen påförs en keramisk beläggning som sintras till porslin sedan vaxet smälts ur. När smältan hälls i gjutformen, håller den en temperatur på 900 – 1000 °C. ▶

”**INGO - THE CHAMP**, DEN 2, 4 METER HÖGA BRONS-STATY SOM RESTES I GÖTEBORG STAD TVÅ ÅR EFTER VÄRLDSMÄSTAREN I TUNGVIKTSBOXNING INGEMAR JOHANSSON GICK BORT.”

© Mattias Hildingh

"Välkommen till medeltiden" skrattar personalen, som senare påvisar en uppfriskande stor historisk kunskap om skråret de jobbat länge med. Deras historier är många och inspirerande.

© Mattias Hildingh

© Mattias Hildingh

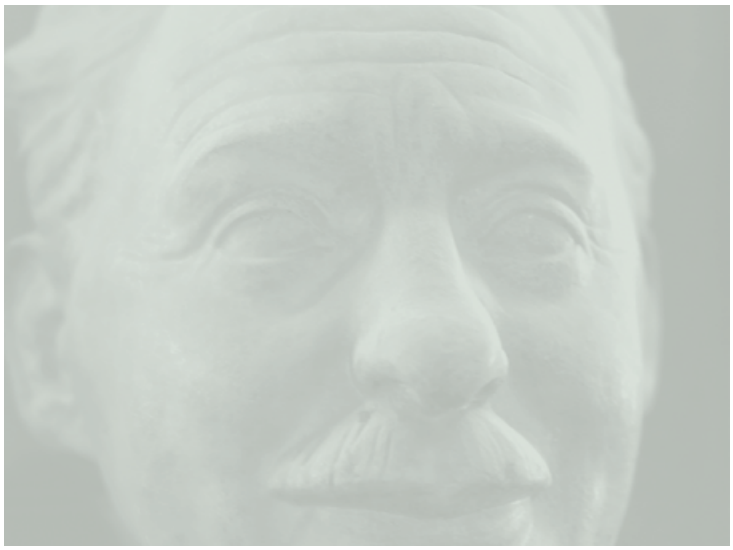

Herman Bergman inrättade 1895 sin egen konstgjuteriateljé. 1899 sammanslogs hans ateljé med förenade konstgjuteriet, där han blev disponent. 1895 grundade han Herman Bergmans Konstgjuteri och som småningom fick titeln Kunglig hovkonstgjutare. Herman hade fyra barn. Två av sönerna blev konstgjutare och en blev arkitekt. Hermans dotter var bildkonstnären Astri Bergman Taube, som i drygt 50 år var gift med Evert Taube och mamma till Sven Bertil. Herman Bergman var också väldigt god vän med konstnären Carl Milles. Det var samarbetet mellan de två vännerna som lade grunden till gjuteriet och senare dess framgångar. Carl var gudfar till Astri och det var hos honom hon fick sin utbildning.

Soundseal ab

Soundseal ab • Box 127 • 305 05 Getinge • Tel 035-580 05 • Fax 035-583 05
www.soundseal.se • E-post. info@soundseal.se

Metallimpregnering

• Ledande i Norden inom metallimpregnering på lego.
• Tätar mikroporositet i alla typer av gjutgods och sintergods med miljövänlig regenererbar metakrylatplast i Caskade-processanläggning med återvinning.
• Vi kan även erbjuda information om tätningsanläggningar i olika versioner och storlekar.

Tätningskvot:
• Tempområde: -150° - +200°
• Trycktäthet: 1000 bar
• Kemiskt motstånd
• Fluorescerande
• Korrosionsskydd
• Dokumentering

Godkännande:
• US Navy MIL-II-17563 B
• Lloyds´Reg/Ship. MAT/GEN/002
• Brittisk Standard: BS 5750: Part2:1987
• Underwriters Laboratory Inc. MH16455
• British Admirality

MecWash

AGE-Metall AB

Gjuteriet som håller formen

Hejargatan 3a
632 29 Eskilstuna

qValify ISO 9001
qValify ISO 14001

SAND- och KOKILLGJUTNING
BEARBETNING
i aluminiumlegeringar
Tel: 016-14 84 30
Fax: 016-12 45 62
Epost: info@agemetall.se
Hemsida: www.agemetall.se

SKAPA ÖKAD FRAMGÅNG

ATT HJÄLPA VÅRA KUNDER ÄR VÅRT UPPDRAG!

Metallkrönika

Vi konstaterade i den senaste krönikan i september att basmetallpriserna visat en förvånansvärd styrka under sommaren och noterades då 20-25 % högre jämfört med årsskiftet. Under hösten har priserna rört sig med kraftiga upp- och nedgångar. Vi kan konstatera att vi i skrivandes stund ligger på ungefär samma magnitud på årsförändringarna.

Två huvudfaktorer låg bakom prisuppgången; en svag dollar i kombination med förväntningar om utbudsbegränsningar i Kina. Under hösten har dollarn återhämtat samtidigt som förväntningarna på Kinas neddragningar mattats av. Kinas. ”blue-sky initiative” som bl.a. innebär att industrier i de större städerna skall minska produktionen markant under perioden november- mars, ska nu vara i full gång. Det gäller främst stål, metall och cement. Även zink och nickel påverkas av initiativet. Nu är det upp till bevis om utbudet totalt verkligen begränsas. Nyare produktionsanläggningar som lever upp till myndigheternas miljökrav ökar samtidigt produktionen, vilket har ökat marknadens skepsis till de tidigare förväntade effekterna på den fundamentala nettobalansen.

Koppar berörs inte direkt av vinterstängningarna, men istället av ett annat aktuellt tema: eldrivna fordon. Kopparinnehållet i en elbil beräknas vara 3-4 gånger större jämfört med ett traditionellt fordon. Även infrastrukturen kring laddningsstationer innebär mer kopparförbrukning. Detta i kombination med den potentiella konsumtionsökningen relaterad till överföringskapacitet i samband med ökade investeringar i sol- och vindkraft, skapar en allmänt positiv syn. Mycket av den förväntade konsumtionsökningen ligger ganska långt fram i tiden.

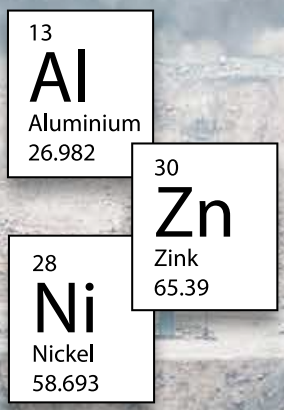

Den psykologiska effekten ger stöd till kopparpriset. För nästa år räknar marknaden med balans mellan utbud och efterfrågan. Det är först 2019-20 som effekterna kommer att märkas. Priset ligger idag på $6800/ton. Vi räknar med ett genomsnittligt pris på $6500 nästa år.

Aluminiumpriset har drivits av förväntade utbudsminskningar. Förutom vinterstängningarna har det kommunicerats att ett antal miljoner ton kommer att stängas nästa år; volymer som har blivit definierade som ”olagliga” p.g.a. miljöskäl. Marknadens aktörer har nu fått kalla fötter och börjar ta hem vinster, samtidigt som producenter tar tillfället i akt och säkrar priser för framtida produktion. Sen toppen i början av november strax över $2200 har priset fallit tillbaka till dagens $2050. Vi förväntar oss ett genomsnittligt pris om $1925 under nästa år.

Efter de stora gruvstängningarna talas det om ett strukturellt underskott av zink, vilket också har visat sig i prisbilden de två senaste åren; 60 % 2016 och 25 % i år. Det mesta tyder nu på en mer balanserad marknad. En del ny produktion har kommit igång, samtidigt som det höga priset skapar förväntningar om substitution (aluminium som ersätter galvaniserat stål). Jämfört med dagens pris på $3200 förväntar vi oss ett genomsnitt på $2600 nästa år.

Nickel blev vinnaren under LME-veckan med ett rally på 13 % på ett par dagar. Marknaden tog fasta på positiva analyser kring den förväntade konsumtionsökningen relaterat till batteriindustrin. I takt med en del ifrågasättande och mer realistiska antaganden har priset rört sig tillbaka till nivåer kring $11500, efter novembers högsta notering strax över $13000. Samtidigt är den reella efterfrågan stark från den rostfria stålindustrin. Vi tror på en stabilisering i intervallet $10 000-12 000 under 2018.

Pär Melander
SEB Commodities
par.melander@seb.se

METALLCO
ALUMINIUM

Leverantör av aluminiumgjuterilegeringar

Metallco Aluminium AS
P.O. Box 34, N - 2854 Eina
Norway

Telephone: +4761198770
Email: aluminium@metallco.com
Web: www.metallco.com

MECA-TRADE OY

Vi erbjuder ett digert program av **FÖRNÖDENHETER**, **RÅVAROR**, **MASKINER** och **UTRUSTNING** inom **GJUTERI** och **MODELLTILLVERKNING**.
Bland våra leverantörer ingår bla **SIKA**, **DURRANS**, **EUROTEK**, **EGES**, **IDEAL**, **SAMANCOR**, **RCS**, **GTP SCHÄFER**, **VEMEK**, **SPEFORM**, **ACMOS**, **JODOVIT, SAINT-GOBAIN, KELSEN REFRACTORIES, LARPEN**.
Våra leverantörer är starkt utvecklingsinriktade och vi kan därmed erbjuda smidiga kundanpassade lösningar från modellverkstad till formning, kärnmakeri, smältverk och bearbetning.

Hör gärna av er så berättar vi mer:

Michael Forsblom, marknadsdirektör, tel +358 40 139 7312, michael.forsblom@mecatrade.fi
Mikael Johansson, platschef, tel +46 706-328 339, mikael.johansson@mecatrade.se
Anders Johansson, säljare, tel +46 706-328 004, anders.johansson@mecatrade.se

Flexibilitet och hög servicegrad är två av våra viktigaste grundbegrepp!

Meca-Trade Oy
Momarken 7
556 50 Jönköping
www.mecatrade.se

tel: 036-184 995
fax: 036-184 975
e-post: info@mecatrade.se

Ett metodiskt bygge över tre generationer

– Vi besöker Sedenborgs Metallgjuteri

Text & Foto: Peter Ellström och Mattias Hildingh

Mitt emellan Eskilstuna och Västerås på gränsen mellan Västmanland och Södermanland ligger det natursköna Kvicksund, hälften på fastlandet och på en stor ö i Mälaren. Där ligger Sedenborgs Metallgjuteri mitt i det forna fritidsområdet som har omvandlats till ett större villaområde. Gjuteriet smälter bra in i omgivningen trots att det idag har hela 5000 kvadratmeter byggnader där fördelat mellan ett sandgjuteri och bearbetning. Kokillgjutning har man i Eskilstuna sedan drygt 10 år tillbaka.

Det är ett harmoniskt lugn som området ger oss när vi stegar in i den lite annorlunda kontorslösningen. Det är en mindre tegelvilla som företaget köpte in 1991 och som man har haft som företagets kontor sedan dess.

Det är en vacker sommardag i juni, vilket förmodligen bidrar till den upplevda semesterkänslan som infinner sig vid köksbordet när vi sätter oss ned för en kopp kaffe. Just denna dag har de även ett besök av Björn Rask. En tidigare anställd som arbetade på marknadssidan men som numera är pensionerad. Björn tittar ut genom fönstret och utbrister. Nu kommer truckföraren! Genom fönstret kan vi se att det är företagets VD Lasse Sedenborg som kommer gående från verkstaden. Lasse är klädd i arbetskläder och t-shirt och när han kommer in genom dörren hälsar han glatt.

Han berättar att det här företaget över huvud taget finns beror på att hans pappa Nore Sedenborg började sin yrkesbana i ett gjuteri i Eskilstuna. Hans uppgift där var som handformare och ägaren till det gjuteriet (Bröderna Söderbergs Metallgjuteri) bodde i Kvicksund. Nore kom till Kvicksund som 11-åring genom att hans föräldrar köpte en liten torpstuga där. Nore var ambitiös och redan 1939 när han var 20 år gammal köpte han en tomt där nuvarande gjuteriet ligger. Han betalade 35 öre kvadratmetern för tomten. ▶

© Mattias Hildingh

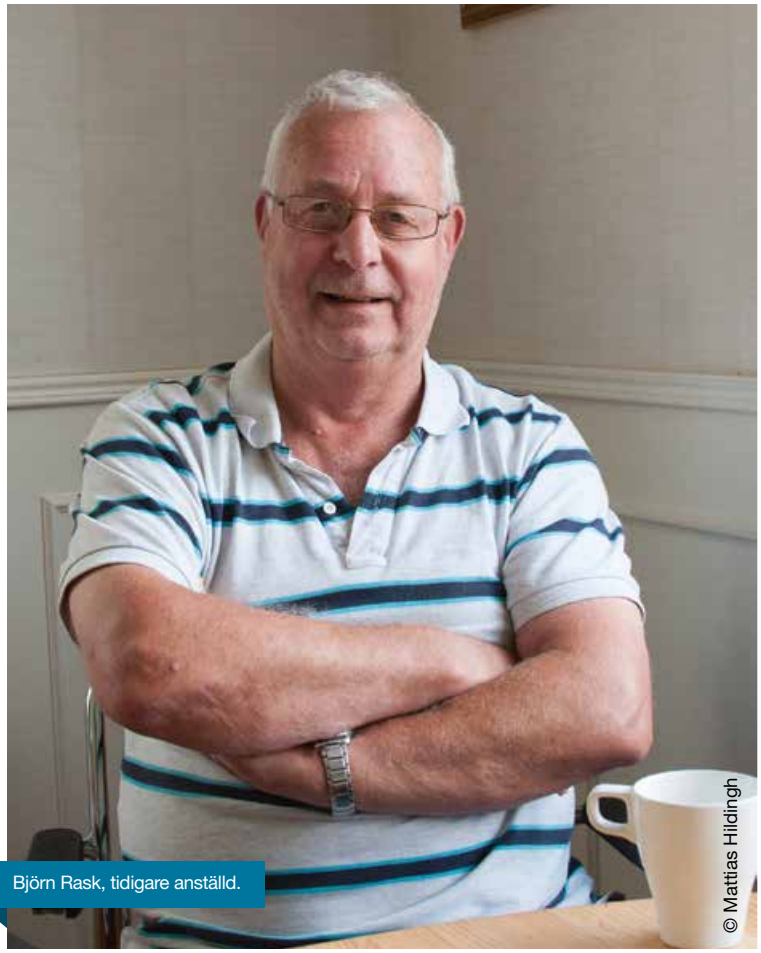

Björn Rask, tidigare anställd.

1944 köpte han ytterligare en tomt som låg bredvid den förra. Även den kostade 35 öre kvadraten. Där byggde han en liten lokal på 3 x 6 meter och började att gjuta lite som hobby. Samtidigt hade han ju sitt jobb på Bröderna Söderbergs i Eskilstuna. Under kriget fick han ju varva sin tid med militärtjänst, arbete på Söderbergs och när han hade tid göt han också lite i det egna hobby-gjuteriet. Tanken var att han skulle bygga sitt eget hus på tomten där han lilla gjuteri var men ödet ville annorlunda. Ägaren till gjuteriet han jobbade på i Eskilstuna kom underfund med att det förekom gjutning i mindre skala i Kvicksund och Nore ställdes inför ultimatumet att sluta med hobby-gjutningen eller så skulle han få sparken. Detta var 1947 och Nore kände sig kränkt. Han hade inte alls tänkt starta företag på riktigt men svarade. Ni behöver inte säga upp mig jag slutar själv. Nu startar jag eget. Han lånade 6000 kr av sina svärföräldrar och 6000 kr av den person som hade sålt tomterna till honom. Han drev det från 1947 till 1975 då Lasse tog över ansvaret 21 år gammal. Nore var kvar i företaget fram till 1978 då han blev sjukpensionerad 59 årgammal.

Sedenborgs Metallgjuteri har idag 35 ca: anställda, och är ett sand- och kokillgjuteri med en utvecklad bearbetningsverkstad. De har kunder i ca: 10 länder i Europa. Fördelningen är 60% i Sverige och resten utomlands. De har huvudelen av de anställda boende på en radie av 3 mil från Kvicksund och når då städerna Eskilstuna, Kungsör, Arboga, Köping, Hallstahammar och Västerås.

Kontorsvillan som vi sitter i köptes som sagt var 1991. Området som gjuteriet har idag är från början 7 tomter som har köpts in när de blivit till salu och är nu detaljplanerat industriområde på totalt 18000 kvadratmeter och ytterligare tomter har köpts in privat av ägaren så idag finns det ingen granne som direkt gränsar till industrin vilket gör det mindre känsligt för företaget att ligga där det ligger. Möjligheter att växa finns också i den fastighet som företaget äger i Eskilstuna där kokillgjuteriet ligger.

När vi pratar med Lasse hör vi att han trots att han har drivit företaget i hela 42 år ännu inte pratar om när han skall sluta. Tvärtom! Nyligen har man byggt nytt mätrum och skall installera en ny mätmaskin där, efter semestern. Man kan se att Lasse är stolt över sitt livsverk och vill satsa för framtiden och inte är rädd för de utmaningar och förändringar som krävs för en framtid i branschen. ■

© Mattias Hildingh

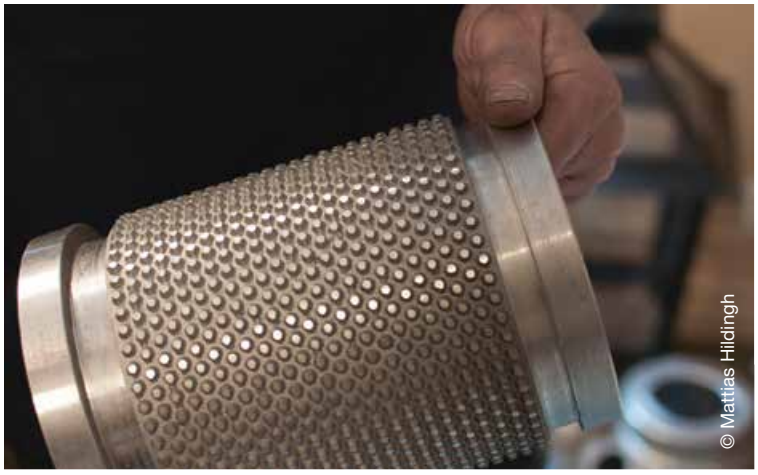
© Mattias Hildingh

© Mattias Hildingh

© Mattias Hildingh

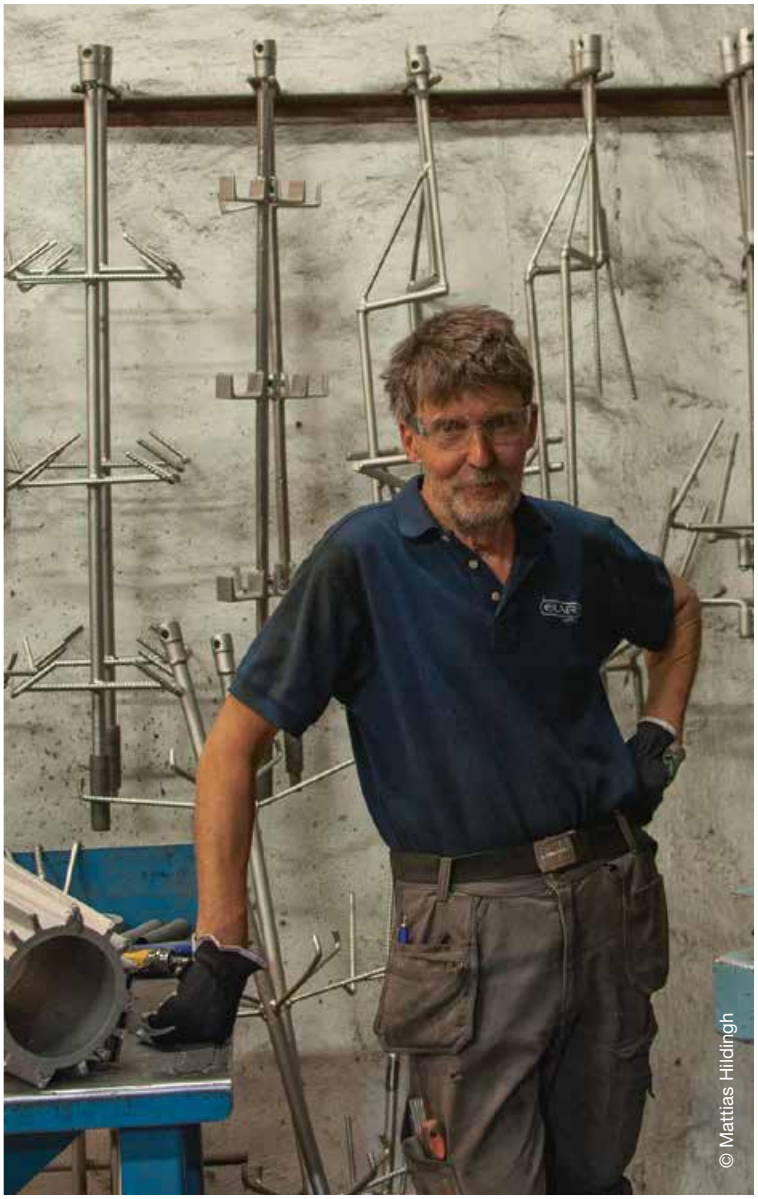
© Mattias Hildingh

Gert-Ove Ellström och Håkan Johansson

AKTUELLT FRÅN KANSLIET

Gert-Ove Ellström, Förbundsdirektör

En rapport från Liverpool

Äntligen blev studieresan av, denna gång till Liverpool. (Manchester var inplanerad från början, men kostnaden för fem dagar i England motiverade inte resan.) Vi blev 16 personer som anmälde sig till resan och vi samlades under fredagen 15 september med en gemensam middag (tyvärr för Håkan och Anki blev deras plan försenat och missade middagen) efter incheckning på Hôtel Days Inn.

Lördagens höjdpunkt var besöket på anrika Anfield där vi fick se ett Liverpool som hade problem med att göra mål på sin motståndare men med glada supportrar. Söndagen började med en rundvandring i Beatles Liverpool med diverse stopp. Vi besökte Cavern där Beatles upptäckte och hade 292 spelningar under åren 1961/1962. Sgt Peppers och andra välkända barer sågs. Totalt finns det 85 nattklubbar i Liverpool. Cilla Black visade upp sig också. Liverpools högsta punkt, Everton Brow med en perfekt utsikt över staden.

En gammal legend Allan Kennedy håll ett föredrag för oss med sina gamla fotbollsminnen. Han värvades över från Newcastle 1978 för 400 pund per vecka. Han spelade totalt 359 matcher för Liverpool och anses som en av de största. Som sig bör finns även Chinatown i Liverpool.Tid var också avsatt för möte och diverse information under eftermiddagen. ▶

The Beatles förevigade på Liverpool's Pier Head

”Söndagen började med en rundvandring i Beatles Liverpool med diverse stopp. Vi besökte Cavern där Beatles upptäckte och hade 292 spelningar under åren 1961/1962. Sgt Peppers och andra välkända barer sågs.”

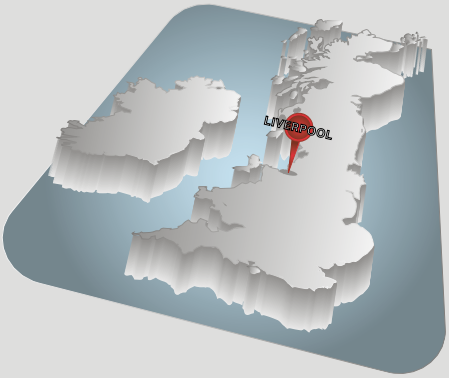

Chinatown i Liverpool.

Mr. David Robb tillsammans med kolleger på Sibelco i Cheshire

Hela måndagen gick åt till att besöka Sibelco i Cheshire där Mr. David Robb tillsammans med kolleger håll information och en rundvandring i deras anläggning. Tyvärr var det förbjudet att fotografera.

Sibelco producerar ca 200 000 ton sand med en Si02-halt på ca 97 %, ca hälften går till gjuteriindustrin och andra halvan bygg och sport och fritid. Sanden våtklassifiseras först i olika fraktioner, därefter torkas sanden och man levererar ut enligt kundspecifikation. Hela sandtäckten måste återställas efter brytning, detta har Sibelco lyckats med. Sandtaget köptes av Sibelco 1981 men utvinning av sand påbörjades redan 1872. I närområdet finns det två konkurrenter, inte ovanligt att flera företag ligger inom samma område då fyndigheterna bildades redan vid istiden, dessa två företag har störst satsning mot byggnadsindustrin.

Nästa årsmöte kommer att hållas i Örebro 19-21 april och med intressanta studiebesök under fredagen. Mer information kommer inom kort, så ha koll på SJMF´s hemsida, www.sjmf.se.

Passar på att önska alla en god jul och ett gott nytt år!

Med vänlig hälsning från kansliet i Malmö

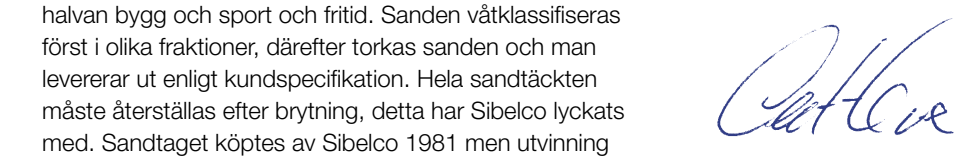

Gert-Ove

Kort om Alan Kennedy

Alan Kennedy är mest känd för att han spelade vänsterback i Liverpool under klubbens storhetstid i slutet av 1970-talet och början av 1980-talet och hade en förmåga att göra mål i stora cupfinaler

Han startade karriären när han som 18 åring debuterade för Newcastle. Han hade sina största framgångar och längsta sejour i Liverpool FC mellan 1978 till 1986. Han fick representera det engelska landslaget vid två tillfällen 1984. Mot slutet av sin karriär spelade han även några år i sin födelseort Sunderland i Premiere League.

Karriären fortsatte i de mindre ligorna i drygt sju år till. Alan han även med att spela sju matcher i smålänska Husqvarna FF i division 3 under året då klubben bildades 1987. Det blev ingen större framgång dock och Kennedy avslutar så småning om karriären i division 5-laget Barrow i nordvästa England.

Det största ögonblicket i karriären kom under säsongen 1980-81, då Liverpool mötte Real Madrid i Europacupfinalen. Det var en jämn match med få

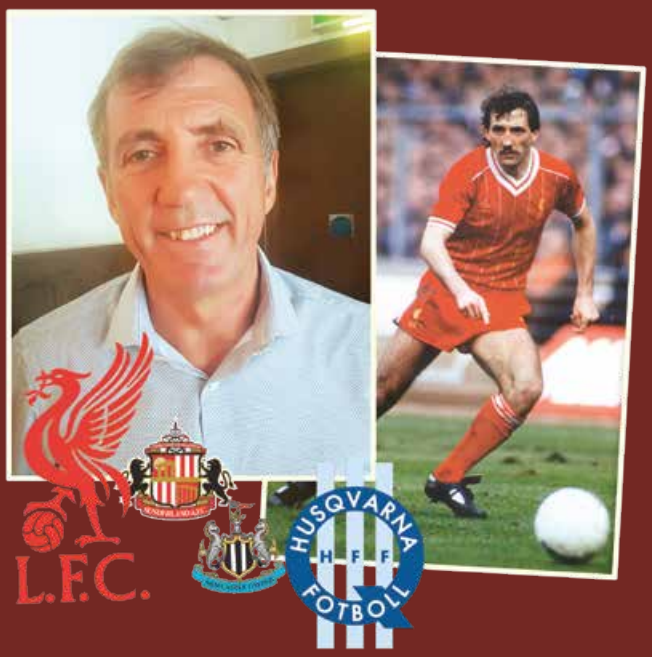

målchanser, men med mindre än tio minuter kvar att spela kom Kennedy fram på vänsterkanten och sköt bollen i mål vid närmsta stolpen. Liverpool hade därmed vunnit Europacupen för tredje gången.

Planera in årsmötet redan nu!

Örebro 19-21 april

Nästa årsmöte kommer att hållas i Örebro 19-21 april.
Med många intressanta studiebesök under fredagen.
Mer information kommer inom kort.

Håll utkik på www.sjmf.se

Subcontractor 2017

Bl a Peter Göttfert och Kaj Andersson

Nicke Green

Ulla och Jan Hellquist

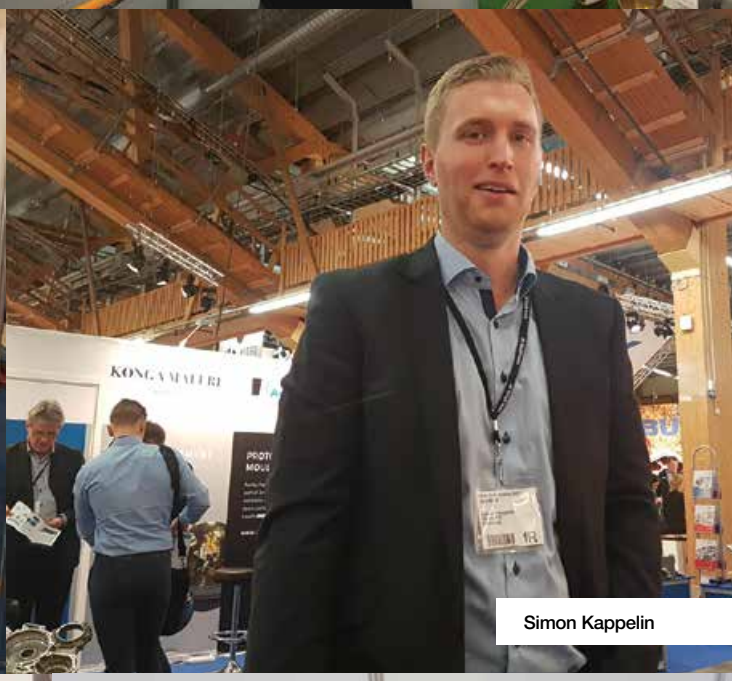

Simon Kappelin

SJMF´s monter

Micke Forsblom

Lars Blidfors och Peter Gustavsson

Per Ytterell och Boo Norell

Jonathan Karlsson, Anders Jendrot, Elisabeth Gustafsson

VI ARBETAR FÖR HÖG KVALITÉ, BRA PRISER SAMT KORTA LEDTIDER

Långvariga leverantörs-kontakter

Stolta över vårt senaste konstverk Anna Lindhs plats Malmö

Att tillverka en varpa utmanar en gjutares yrkesskicklighet

Westermalms MetallGjuteri AB

Westermalms Metallgjuteri AB
Kumla Gårdsväg 26 A, 145 63 Norsborg
Tel 08-531 790 27 • 070-756 90 27
mail@westermalmsmetallgjuteri.se
www.westermalmsmetallgjuteri.se

HD

GJUTERILEGERINGAR AB

Lager och försäljning av gjutlegeringar

Elementvägen 2, 437 36 Lindome
Tel: 031-99 14 77 • 070-620 00 67 • Fax: 031-99 14 78
E-mail: harry@hd-gjut.se www.hd-gjut.se

Legeringar i följande material lagerförs

Mässing, Brons, Rödgods
Aluminium, Zink
Olegerad metall
Tenn, Bly, Koppar, Zink
Legeringsmaterial
Arsenik-Cu, Bor-Cu
Ferro-Cu, Fosfor-Cu

Även andra grund-ämnen och legeringar saluförs.

Beijer industri gör det enklare än någonsin att handla upp eldfasta applikationer. Med oss som totalleverantör inom såväl Material som instalation & Tillverkning och Service & utbildning får du skräddarsydda lösningar från ett och samma ställe. Resultatet blir bättre överblick, mer trygghet och ökad lönsamhet.
Vill du veta vad vi kan göra för just dig? Gå in på www.beijerind.se och läs mer om vårt glödheta erbjudande inom eldfast.

BEIJERS
EN DEL AV BEIJERTECH

Lundgrens · BEIJERS · TEBECO · KARLEBO · BEIJERS · BEIJERS · PREBEN Z

Beijer Industri ingår i Beijer Tech, en grupp specialiserade bolag som samarbetar för att hjälpa nordisk industri att bli ännu mer konkurrenskraftig.
beijertech.se

GiAB
Gjuteri & industriteknik i Halmstad AB

Våra produkter förbättrar era
Ympmedel Segjärnsbehandling Legeringstråd
FerroPem
Groupe Ferro Atlántica

Svarvaregatan 10, 302 50 Halmstad, Tel 035-10 64 84, Fax 035-10 64 89, info@giab.nu, www.giab.nu

KRYZZA

Skicka in ditt svar till Lättsmält! Tre vinnare erhåller tre trisslotter vardera!
Bokstäverna från de 6 röda rutorna bildar ett ord. Maila ordet, tillsammans med ditt namn och telefonnummer till: gertove@sjmf.se senast 10 januari. Vi drar tre vinnare, lycka till!

	GRIPA	VÖRD-NADS-FULL	ÄR VI SI I ISLÄNDSK SAGA		TITT-HÅL	JOULE GALLER		HAR BOK I GT GREPPA	GÖR MUNKAR	VIS I ASA-TRON BUSKE					ARGON TALAT VIRRIGT			SYRE NÅGON	
SALJON-MAA IDELIGEN					DE ÄR HALA GREVÉ							ENAR ARKI-TEKTER FARA				PLÅGAR HÄSTAR			
				LUKTA KOLJUD				FORT-FARAN-DE		KÄNNA SIG BIBELDEL			BÖRDA FLYGER TYST					NATIONS-UNION	
SKÄDIS-DYRKAN				1											4	KUNGS-FISK			
SILVER			LÄNG-TAR FÅNGE			LÄGGER SKYTT			SES HÄST PÅ SOLVALLA						FINARE ASK				

Ni är vinnarna i Kryzzet nr 3/2017 i Lättsmält!
Mikael Heldt, Skara
Lennart Skans, Glommen
Peter Ling, Marieholmsbruk

Trisslotter kommer med posten.
Grattis och lycka till med skrapet!

RÄTT LÖSNING KRYZZA Nr 3, 2017

	H	A	L	V	A	N		I	S	A	R		Ä						
	A	N	O	R		O	A	K	T	S	A	M	T						
	O	N	D		Å	K	T		T	U		N	Ö	T					
		H	Å	L	L	E	R		S	I	G								
	K	A	M	E	R	A		P	R	E	S	S	A						
	E	T	N	A		G	A	R	N	T	O	F	S						
Ä		G	N		G	L	A	D		A		O	S						
A	R	S	E	N	A	L		L	L		E	D	I	G		R	A		
	V	I	L	D	S	V	I	N		A	L		U		R	Y	M	T	
	A	L		A	K		A	G	G		T	A	C	K	S	A	M	!	

Kol är mer än en enkel råvara.

Vill du veta mer om hur Carbomax anpassar rätt kol eller legering för din process? Hör av dig, vi berättar gärna mer.

CARBOMAX
Designing Raw Materials.

www.carbomax.se, tel 021-15 03 00, fax 021-15 03 18

Score IT Reklam- och Webbyrå, www.scoreit.se - 2017.12